

GWARANCJA WADIALNA W KONTEKŚCIE TERMINU ZWIĄZANIA OFERTĄ

I ŻĄDANIA ZAPŁATY W TERMINIE JEJ OBOWIĄZYWANIA

I. Skuteczne zabezpieczenie wadialne

Z przepisów ustawy Pzp¹ wynika, że wadium jest skutecznie i prawidłowo wniesione do zamawiającego, a więc kreuje uprawnienie zamawiającego do skorzystania z zabezpieczającej i kompensacyjnej funkcji wadium, gdy:

- 1) zostało wniesione przed upływem terminu składania ofert i jest utrzymywane nieprzerwanie do dnia upływu terminu związania ofertą, z wyjątkiem przypadków, o których mowa w art. 98 ust. 1 pkt 2 i 3 oraz ust. 2 (art. 97 ust. 5 ustawy Pzp);
- 2) zostało wniesione w wymaganej przez zamawiającego wysokości;
- 3) zostało wniesione w formach określonych w ustawie Pzp (por. art. 97 ust. 7 ustawy Pzp);
- 4) pokrywa i zabezpiecza interesy zamawiającego, co przejawia się w możliwości uzyskania lub zatrzymania kwoty wadialnej w pełnym zakresie opisanym ustawą (por. art. 98 ust. 6 ustawy Pzp);
- 5) spełnia wymogi uregulowane odrębnymi przepisami [ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (Dz. U. z 2021 r., poz. 2439 ze zm.), ustawa z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Dz. U. z 2021 r., poz. 1130 ze zm.), ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz. U. z 2022 r., poz. 1360 ze zm.)], co ma istotne znaczenie zwłaszcza w przypadku innych niż pieniądze form wadialnych.

II. Gwarancja wadialna w kontekście terminu związania ofertą

Na tle realizacji obowiązku wniesienia przez wykonawcę wadium, wątpliwości uczestników rynku zamówień publicznych budzi zagadnienie prawidłowości gwarancji wadialnej, której termin ważności jest równy terminowi związania ofertą i w treści której wskazano, że żądanie wypłaty środków z gwarancji powinno zostać dostarczone wystawcy gwarancji najpóźniej w ostatnim dniu ważności gwarancji, jak również kwestia odrzucenia oferty wykonawcy na podstawie art. 226 ust. 1 pkt 14 ustawy Pzp w takiej sytuacji.

Przechodząc do oceny wskazanego wyżej zagadnienia, w pierwszej kolejności należy podkreślić, że w przypadku innych niż pieniądze form wadium, dla określenia zobowiązania gwaranta, podstawowe znaczenie ma treść dokumentu gwarancyjnego. Dokument gwarancji wadialnej nie może zawierać klauzul ograniczających w sposób nieuzasadniony odpowiedzialności gwaranta. Celem wadium jest bowiem realne zabezpieczenie zapłaty na rzecz zamawiającego sumy gwarancyjnej tytułem swoistej rekompensaty za nienależyte zachowanie wykonawcy w postępowaniu o udzielenie zamówienia.

---

¹ Ustawa z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2022 r., poz. 1710 ze zm.), zwana dalej „ustawą Pzp”.

Jednocześnie, na tle zarysowanego powyżej zagadnienia, należy zwrócić uwagę na zmiany przepisów dotyczących wadium w ustawie Pzp w stosunku do poprzednio obowiązującej ustawy Pzp2004², mianowicie:

Zgodnie z art. 97 ust. 5 ustawy Pzp, wadium wnosi się przed upływem terminu składania ofert i **utrzymuje nieprzerwanie do dnia upływu terminu związania ofertą**, z wyjątkiem przypadków, o których mowa w art. 98 ust. 1 pkt 2 i 3 oraz ust. 2. Przepisy poprzednio obowiązującej ustawy Pzp2004 nie zawierały jednoznacznej regulacji wskazującej, że wadium utrzymuje się jedynie do dnia upływu terminu związania ofertą. Brak było również kategoriernego przesądzenia, że **upływ terminu związania ofertą aktualizuje obowiązek zwrotu wadium**, jak to ma miejsce w obecnym stanie prawnym(art. 98 ust. 1 pkt 1 ustawy Pzp).

Ponadto, na gruncie obowiązującej ustawy Pzp, zamawiający ma obowiązek podania konkretnej daty, w której upływa termin związania ofertą (art. 220 ust. 2 ustawy Pzp). Dzień, w którym upływa termin składania ofert, jest jednocześnie pierwszym dniem związania ofertą, zaś maksymalny termin związania ofertą liczony jest od dnia upływu terminu składania ofert (art. 220 ust. 1 i art. 307 ust. 1 ustawy Pzp).

Wskazane zmiany stanu prawnego – doprecyzowujące istotne aspekty związane z instytucją wadium – miały na celu wzmocnienie bezpieczeństwa obrotu, zwiększenie transparentności postępowań o udzielenie zamówienia oraz ułatwienie przedsiębiorcom – zwłaszcza z sektora MŚP – dostępu do zamówień. **Wykonawcy powinni bowiem ponosić koszty związane z utrzymaniem wadium jedynie w takim zakresie, w jakim jest to niezbędne do zagwarantowania prawidłowego przebiegu postępowania o udzielenie zamówienia publicznego.**

Gwarancja wadium powinna umożliwiać zaspokojenie roszczeń zamawiającego związanych ze zdarzeniami wskazanymi w art. 98 ust. 6 ustawy Pzp, zaistniałymi w terminie związania ofertą. **Zasadniczym celem i istotą wadium jest zabezpieczenie ciężącego na wykonawcy obowiązku zawarcia umowy, zatem czas ważności wadium nie może być dłuższy niż termin związania wykonawcy złożoną w postępowaniu ofertą.** W świetle przepisów art. 97 ust. 5 w zw. z art. 98 ust. 1 pkt 1 ustawy Pzp należy przyjąć, że brak jest podstawy prawnej nakazującej wykonawcy utrzymanie wadium w okresie przypadającym po upływie terminu związania ofertą.

III. Ocena zasadności odrzucenia oferty

Zgodnie z art. 226 ust. 1 pkt 14 ustawy Pzp, zamawiający odrzuca ofertę, jeżeli wykonawca nie wniósł wadium, lub wniósł w sposób nieprawidłowy lub nie utrzymywał wadium nieprzerwanie do upływu terminu związania ofertą lub złożył wniosek o zwrot wadium w przypadku, o którym mowa w art. 98 ust. 2 pkt 3.

Czynność odrzucenia oferty skutkuje wyeliminowaniem oferty z postępowania i tym samym zamyka wykonawcy drogę do uzyskania zamówienia publicznego, a więc w sposób kategorierny kształtuje jego sytuację prawną. Z tego względu zastosowanie przepisu art. 226 ust. 1 pkt 14 ustawy

---

² Ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2019 r., poz. 1843 ze zm.), zwana dalej „ustawą Pzp2004”.

Pzp może mieć miejsce wyłącznie w sytuacjach precyzyjnie określonych, a także powinno być uzasadnione w niebudzący wątpliwości sposób.

Z uwagi na sankcyjny charakter przesłanki z art. 226 ust. 1 pkt 14 ustawy Pzp, nie jest możliwe rozszerzające jej interpretowanie, czy też stosowanie omawianego przepisu w sytuacjach innych, niż konkretnie wyrażone w ustawie Pzp. W świetle przepisów art. 97 ust. 5 w zw. z art. 98 ust. 1 pkt 1 ustawy Pzp, uzasadnione jest przyjęcie, że gwarancja wadialna przewidująca obowiązek zgłoszenia przez zamawiającego żądania zapłaty wyłącznie w terminie ważności wadium równemu terminowi związania ofertą jest prawidłowa, a co za tym idzie, oferta wykonawcy, który wniósł wadium w taki sposób nie podlega odrzuceniu na podstawie art. 226 ust. 1 pkt 14 ustawy Pzp. Podkreślić w tym miejscu warto, że omawiane zagadnienie stanowiło przedmiot orzeczeń Sądu Zamówień Publicznych.

IV. Stanowisko Sądu Zamówień Publicznych

Pogląd analogiczny do prezentowanego w niniejszej opinii wyrażony został w wyroku z dnia 22 kwietnia 2022 r. (sygn. akt: XXIII Zs 13/22)³ oraz w wyroku z dnia 1 sierpnia 2022 r. (sygn. akt: XXIII Zs 81/22, XXIII Zs 84/22)⁴. W wyroku z dnia 22 kwietnia 2022 r. (sygn. akt: XXIII Zs 13/22) Sąd uznał, że przepisy ustawy Pzp nie przewidują możliwości ustanawiania dodatkowego terminu na zgłoszenie przez zamawiającego roszczeń gwarantowi po upływie terminu związania ofertą.

Warto również zauważyć, iż w przywołanych orzeczeniach Sąd Zamówień Publicznych nie dokonał rozróżnienia między terminem ważności wadium, a czynnością techniczną jaką jest zgłoszenie żądania zapłaty kwoty wadialnej w związku z zaistnieniem przesłanki do zatrzymania wadium w terminie jego ważności.

Wnioski

- 1. Dokument gwarancji wadialnej nie może zawierać klauzul ograniczających w sposób nieuzasadniony odpowiedzialności gwaranta.**
- 2. W świetle przepisów art. 97 ust. 5 ustawy Pzp oraz art. 98 ust. 1 pkt 1 ustawy, uzasadnione jest przyjęcie, że gwarancja wadialna, przewidująca obowiązek zgłoszenia przez zamawiającego żądania zapłaty wyłącznie w terminie ważności wadium równemu terminowi związania ofertą jest prawidłowa, a w konsekwencji brak jest uzasadnienia dla odrzucenia oferty na podstawie art. 226 ust. 1 pkt 14 ustawy Pzp.**
- 3. W wyroku z dnia 22 kwietnia 2022 r. (sygn. akt: XXIII Zs 13/22) Sąd uznał, że przepisy ustawy Pzp nie przewidują możliwości ustanawiania dodatkowego terminu na zgłoszenie przez zamawiającego roszczeń gwarantowi po upływie terminu związania ofertą.**

---

³ Legalis nr 2713824, a także Portal Orzeczeń Sądów Powszechnych:
[http://orzeczenia.ms.gov.pl/content/\\$N/154505000006927_XXIII_Zs_000013_2022_Uz_2022-05-13_001](http://orzeczenia.ms.gov.pl/content/$N/154505000006927_XXIII_Zs_000013_2022_Uz_2022-05-13_001)

⁴ Portal Orzeczeń Sądów Powszechnych:
[http://orzeczenia.ms.gov.pl/content/\\$N/154505000006927_XXIII_Zs_000081_2022_Uz_2022-08-19_001](http://orzeczenia.ms.gov.pl/content/$N/154505000006927_XXIII_Zs_000081_2022_Uz_2022-08-19_001)